

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “วิตุต — ทรัพย์เครื่องปลื้มใจ”

วิตุต อ่านแบบภาษาบาลีว่า วิต - ตะ แปลว่า ทรัพย์เครื่องปลื้มใจ, สิ่งที่น่ามาซึ่งความปลื้มใจอย่างยิ่ง ตามพระธรรมคำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง มุ่งหมายถึงทรัพย์เครื่องปลื้มใจที่ประเสริฐยิ่งคือปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูก ซึ่งมีรากฐานที่สำคัญมาจากความเป็นผู้มีศรัทธาเลื่อมใสในคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นประโยชน์ของพระธรรม จึงฟัง จึงศึกษาพระธรรม ซึ่งจะอุปการะเกื้อกูลให้สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูก คือปัญญา ไปทีละเล็กทีละน้อยจนกว่าจะถึงความสมบูรณ์พร้อมในที่สุด **เพราะมีศรัทธา กุศลธรรมทั้งหลายจึงเจริญขึ้นรวมถึงปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูกด้วย และเมื่อกุศลให้ผล ก็ให้ผลเป็นผลที่ดี นำปรารถนานำใคร่ นำพอใจเท่านั้น** เป็นธรรมที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเหตุปัจจัย

ข้อความในสรวัตถกาสินี อรรถกถา สังยุตตนิกาย สคาถวรรค วิตุตสูตร แสดงความเป็นจริงของทรัพย์เครื่องปลื้มใจไว้ว่า

“บทว่า **สทฺธิธ** วิตุตฺ แปลว่า ศรัทธา เป็นทรัพย์เครื่องปลื้มใจในโลกนี้ อธิบายว่า คนมีศรัทธา ย่อมได้เครื่องปลื้มใจทั้งหลาย แม้มีแก้วมุกดาเป็นต้น บุคคลถึงซึ่ง**กุลสัมปทา** (การถึงพร้อมด้วยสกุล กล่าวคือ เกิดในตระกูลสูง) ๓ (ได้แก่ กษัตริย์ พราหมณ์ คฤหบดี) **กามสวรรณ** ๖ (เกิดในสวรรค์ ๖ ชั้น) **พรหมโลก** ๙ (เกิดในพรหมโลกตามระดับของฌาน ชั้นต่าง ๆ) แล้วในที่สุดย่อมได้แม้การเห็นอมตมหานิพพาน (ประจักษ์แจ้งพระนิพพานซึ่งเป็นสภาพธรรมที่ไม่เกิดไม่ดับ ดับกิเลสตามลำดับขั้น) เพราะเหตุนั้น ศรัทธาเป็นทรัพย์เครื่องปลื้มใจอันประเสริฐยิ่งกว่าทรัพย์เครื่องปลื้มใจอันมีแก้วมณีและแก้วมุกดาเป็นต้น”

ทุกคนที่ยังเป็นผู้มีกิเลสซึ่งเป็นเครื่องเศร้าหมองของจิต กำลังเดินทางอยู่ในสังสารวัฏฏ์ จากชาตินี้ไปสู่ชาติหน้า จากชาติหน้าก็ไปสู่ชาติต่อๆ ไปอีก ซึ่งเป็นอย่างนี้มานานแล้ว เนื่องจากว่าเกิดมาแล้วนับชาติไม่ถ้วน แล้วเมื่อใดจักเป็นผู้สิ้นสุดของการเดินทางในสังสารวัฏฏ์? และจะไม่ถึงที่สุดของการเดินทางในสังสารวัฏฏ์ได้โดยไม่ได้อบรมเจริญปัญญา รู้ลักษณะสภาพธรรมตามความเป็นจริงขัดเกลา กิเลสจนกว่ากิเลสทั้งปวงจะหมดสิ้นถึงความเป็นพระอรหันต์ **พระอรหันต์เท่านั้นที่ไม่ต้องเดินทางในสังสารวัฏฏ์อีกต่อไป** เพราะท่านดับเหตุที่จะทำให้มีการเกิดแล้ว จึงเป็นผู้ถึงที่สุดโลก ไม่ต้องมีการเวียนว่ายตายเกิดอีก และการที่จะถึงที่สุดโลกได้ก็ไม่ใช่ด้วยการเดินทางแต่จะถึงได้ด้วยการอบรมเจริญปัญญา และไม่ประมาทในการสะสมความดีทุกประการ

อวิชชา คือความไม่รู้เป็นภัยใหญ่ของโลก เป็นเหตุให้กระทำความชั่วบ้าง เป็นเหตุให้กระทำดีบ้าง ทำให้ต้องเดินทางไกลอยู่ในสังสารวัฏฏ์ เกิดในทุคติภูมิบ้าง ในสุคติภูมิบ้าง ซึ่งเป็นเพียงที่พักชั่วคราวเท่านั้น

ตามความเป็นจริงแล้ว บุคคลผู้ที่ยังมีอวิชชา (ความไม่รู้) เป็นเครื่องปกปิด เป็นเครื่องปกคลุมไว้ จึงทำให้มีความติดข้องยินดีพอใจ ในลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ติดข้องในทรัพย์สมบัติ ติดข้องในทุกสิ่งทุกอย่าง ทำให้ไม่เห็นว่าเป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏชั่วคราวแล้วก็หมดไปเท่านั้น กล่าวได้ว่าเป็นการแสวงในสิ่งที่ไม่ประเสริฐ เพราะได้มาแล้วทำให้ติดข้องยินดีพอใจ ทำให้จมอยู่ในห้วงของกิเลสมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญเมื่อละจากโลกนี้ไปแล้ว บุคคลไม่สามารถนำเอาทุกอย่างเหล่านี้ไปชาติหน้าได้เลย ไม่ว่าจะเป็นคนในยุคใดสมัยใดก็ตาม สังเกตจากบรรพบุรุษของเราก็ได้ว่า เป็นจริงอย่างนั้นหรือไม่ ต้องทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างไว้จริงๆ ซึ่งตามความเป็นจริงก็ทิ้งอยู่ทุกขณะ จากอยู่ทุกขณะ เพราะเหตุว่าแต่ละขณะเกิดแล้วดับไม่กลับมาอีกเลย

พระธรรมแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง อุปการะเกื้อกูลแก่สัตว์โลก จากเป็นผู้ที่ไม่รู้ มีดสนิท แล้วได้เห็นความจริงแม้ทีละเล็กทีละน้อย ได้เห็นพระปัญญาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อเข้าใจพระธรรม เพราะฉะนั้นก็เป็นทรัพย์สมบัติที่เหนือกว่าสิ่งใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นทรัพย์ที่ประเสริฐยิ่ง เพราะว่าทรัพย์ในโลกไม่สามารถติดตามใครไปได้เลย จะจากโลกนี้ไปวันไหน มีทรัพย์สมบัติสักเท่าไร แม้แต่ร่างกายที่เคยเข้าใจว่าเป็นของเรา ก็ไม่สามารถติดตามไปได้เลย นอกจากคุณความดี ความเข้าใจธรรม หรือความซื่อ ความไม่เข้าใจธรรม ก็แล้วแต่ว่าคนนั้นจะสะสมอะไร ในขณะที่ไหน ก็สะสมอยู่ในจิตทุกขณะ ซึ่งเกิดดับสืบต่อเป็นสังสารวัฏต่อไป

ในชาตินี้ ยังเป็นผู้มีกิเลสมาก อกุศลจิตเกิดบ่อยมาก และปัญญาก็ยังไม่เจริญ ถ้าหากว่าไม่ได้สะสมเหตุที่ดีบ่อยๆ เนืองๆ โดยเฉพาะการฟังพระธรรม อบรมเจริญปัญญาในชีวิตประจำวันแล้ว ก็ย่อมจะเป็นโอกาสของอกุศลที่พร้อมจะเกิดขึ้นครอบงำจิตใจอยู่ตลอดเวลา และจะตายไปพร้อมกับความไม่รู้ สะสมความไม่รู้ ซึ่งไม่เป็นประโยชน์เลยแม้แต่น้อย เพราะฉะนั้นถึงเวลาแล้วที่จะได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญา ค่อยๆ สะสมความเข้าใจพระธรรมเพิ่มขึ้นแทนอวิชชาความไม่รู้ซึ่งเป็นภัยใหญ่ของโลกอย่างแท้จริง เพราะเหตุว่าปัญญาเท่านั้นที่จะสามารถดับกิเลสทั้งหลายทั้งปวงได้อย่างเด็ดขาด ทำให้ไม่ต้องเดินทางในสังสารวัฏอีกต่อไป ทำให้เห็นเลยว่าควรอย่างยิ่งที่จะเห็นคุณค่าของทรัพย์เครื่องปลื้มใจ อันเป็นทรัพย์ที่ประเสริฐ ซึ่งจะเป็นที่พึงทั้งในชาตินี้ และในชาติต่อไป ด้วย โดยเริ่มที่การมีศรัทธาเห็นประโยชน์ของฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม เป็นปกติในชีวิตประจำวัน สะสมความเข้าใจถูก เห็นถูก ไปตามลำดับ ขณะที่กำลังฟังพระธรรม ก็มีศรัทธา มีhiri (ความละเอียดต่ออกุศล) มีโอตตปปะ(ความเกรงกลัวต่ออกุศล) เป็นต้น ซึ่งเป็นสภาพธรรมฝ่ายดีเกิดพร้อมกันกับจิตในขณะนั้น และเป็นการอบรมเจริญปัญญาที่จะระลึกรู้ลักษณะของสภาพธรรมที่กำลังปรากฏจนกว่าจะรู้แจ้งอริยสัจธรรม ประจักษ์แจ้งความจริง ดับกิเลสตามลำดับขั้นได้ในที่สุด นี่คือ ทรัพย์เครื่องปลื้มใจที่ประเสริฐอย่างยิ่งในชีวิต.

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร . ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗